

ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СРБИЈЕ
ОД 1. ЈАНУАРА ДО 31. ДЕЦЕМБРА 2012. ГОДИНЕ

БЕОГРАД
Март 2013. године

САДРЖАЈ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

- Основни подаци
- Оснивање
- Делатност
- Органи управљања
- Извори финансирања

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2012. ГОДИНУ

- Увод

I Промоција на домаћем тржишту

- Сајмови у земљи
- Манифестације
- Посебни догађаји

II Координација активности локалних туристичких организација

III Пројектне активности

IV Информисање и односи с јавношћу

- Информисање јавности
- Интернет презентација и друштвени медији
- Информативни центри и сала за конференције
- Продавница сувенира и промотивни материјал

V Сарадња са државним органима, организацијама и привредним субјектима

VI Статистичка анализа и истраживања туристичког тржишта

VII Издавачка делатност

VIII Промоција на иностраном тржишту

1. Сарадња са иностраним PR агенцијама:
2. Промотивне активности везане за више тржишта
3. Активности на иностраним тржиштима
4. Промоција у земљама региона

IX Сарадња са међународним организацијама

X Конгреси биро Србије

X Јавне набавке и уговори

XI Плате и накнаде

ИЗВРШЕЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2012. ГОДИНУ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Основни подаци о Туристичкој организацији Србије(ТОС) дати су у прегледу који следи:

ПУН НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ
АДРЕСА	ЧИКА ЉУБИНА 8
СКРАЋЕНИ НАЗИВ	ТОС
ОПШТИНА	СТАРИ ГРАД
МЕСТО И ПОШТАНСКИ БРОЈ	БЕОГРАД 11000
МАТИЧНИ БРОЈ	17062867
ПИБ	SR 101824761
ШИФРА ДЕЛАТНОСТИ	5811
БРОЈ ТЕКУЋЕГ РАЧУНА И НАЗИВ БАНКЕ	205-11989-11КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА
ОБВЕЗНИК У СИСТЕМУ ПДВ	ДА

Оснивање

Законом о туризму из 1994. године основан је ТОС, као званични институционални носилац промоције туризма Републике Србије на домаћем и иностраном тржишту.

ТОС има статус правног лица, послује у складу са прописима којима се уређују јавне службе и уписан је у регистар код Привредног суда.

Делатност

ТОС обавља послове промоције туризма, координације активности туристичких организација, привредних и других субјеката у туризму, на територији Републике Србије, као и друге послове из члана 33. Закона о туризму.

Органи управљања и унутрашња организација

Органи управљања, надзора и руковођења су:

- 1) Управни одбор,
- 2) Надзорни одбор,
- 3) Директор.

Органи ТОС се именују на период од четири године.

Управни одбор има пет чланова и врши следеће послове:

- 1) доноси Статут ТОС,
- 2) доноси пословник о свом раду,
- 3) усваја годишњи програм рада са финансијским планом,
- 4) усваја годишњи извештај о пословању и завршни рачун,
- 5) доноси одлуку о оснивању представништава у иностранству и информативних центара у земљи;

6) обавља и друге послове утврђене Законом и Статутом.

Надзорни одбор има три члана и врши надзор над пословањем, прегледа извештај о пословању и завршни рачун и утврђује да ли су сачињени у складу са прописима, доноси пословник о свом раду, врши и друге послове у складу са Законом и Статутом.

Чланове управног и надзорног одбора и директора именује и разрешава Влада на предлог Министарства надлежног за послове туризма.

Извори финансирања

У складу са чланом 31. Закона о туризму средства за рад ТОС обезбеђују се из:

- 1) прихода остварених обављањем делатности и из других сопствених прихода;
- 2) донација, прилога и спонзорстава домаћих и страних правних и физичких лица;
- 3) средстава буџета Републике Србије;
- 4) других извора, у складу са законом.

Средства за рад ТОС из буџета, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2012. годину, у разделу 15-Министарство економије и регионалног развоја, функција 473 - туризам, економска класификација 451- субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама у износу од 315 милиона динара, и Програмом распореда и коришћења субвенција и дотација намењених за развој туризма у 2012. Години.

Статистички подаци

Ради праћења и упоређивања података о промету иностраних и домаћих туриста као и девизног прилива од туризма, у табелама су приказани подаци о промету за последњих пет година.

Промет иностраних туриста по годинама

Година	Туристи	%	Ноћења	%	Дужина боравка (у данима)
2008.	646.494	- 7 %	1,398.887	- 5 %	2,2
2009.	645.301	0 %	1,469.651	+ 5 %	2,3
2010.	682.681	+ 6 %	1,452.156	- 1 %	2,1
2011.	764.167	+ 12 %	1,643.054	+ 13 %	2,2
2012.	809.967	+ 6 %	1,796.217	+ 9 %	2,2

Промет домаћих туриста по годинама

Година	Туристи	%	Ноћења	%	Дужина боравка (у данима)
2008.	1,619.672	+ 1 %	5,935.219	+ 1 %	3,7
2009.	1,375.865	- 15 %	5,307.112	- 11 %	3,9
2010.	1,317.916	- 4 %	4,961.359	- 6 %	3,8
2011.	1,304.443	- 1 %	5,001.684	+ 1 %	3,8
2012.	1,269.676	- 3 %	4,688.485	- 6 %	3,7

Девизни прилив од туризма по годинама

Година	У америчким доларима	У еврима
--------	----------------------	----------

2008.	944,3	639,9
2009.	865,4	617,2
2010.	798,4	604,9
2011.	991,7	710,1
2012. (јан-новемба	819,9 (- 9 %)	642,0 (0 %)

ТОС је прву уплату средства из буџета за 2012. годину, добио 3. априла 2012. године. До 10. августа 2012. године, ТОС је из буџета добио 64.962.802 динара, што је око 20,6% од укупних средстава из буџета намењених за рад и пословање. Последња уплата средстава из буџета, извршена је 24.12.2012. године.

Због нередовног прилива средстава из буџета у 2012. години, неке од планираних активности нису реализоване или нису остварене у планираном обиму, део активности је реализован у другој половини године, односно у последњем кварталу, када је финансирање из буџета ушло у редовне токове.

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ОД 1. ЈАНУАРА ДО 31. ДЕЦЕМБРА 2012. ГОДИНЕ

I Промоција на домаћем тржишту

ТОС је у 2012. години учествовао на четири сајма туризма и на 14 манифестација и посебних догађаја у земљи и то:

1. Сајмови у земљи

1.1. Међународни сајам туризма IFT 2012, 23-26. фебруар, Београд

ТОС се ове године представио на штанду од 132 м², заједно са Министарством економије и регионалног развоја.

На сајму су промовисани нови филмови "SOUL FOOD" и "Headingforward" као и "Карта манастира". Тема "SOUL FOOD", промовисана је кроз четири гастрономске регије. Као део програма представио се и Ансамбл народних игара и песама Србије "КОЛО".

Укупно утрошено 4.544.455 динара

1.2. Сајам сувенира „Посетите Србију“, Београд, 23-26. фебруар

Сајам сувенира „Посетите Србију“ одржан је у оквиру 34. Међународног сајма туризма IFT у Београду. На Сајму се представило 55 учесника – локалне туристичке организације, произвођачи сувенира и остали привредни субјекти чија је делатност усмерена на производњу и пласман сувенира.

Укупно утрошено 554.602 динара

1.3. Међународни сајам туризма IFT, Београд- Сеоски туризам, 23-26. фебруар

Штанд ТОС-а посвећен туризму у руралним областима на 34. IFT 2012. Реализован је под називом „Одрживи туризам у функцији руралног развоја“ на 60м².

Програмски партнери су били MDGF пројекат који се реализује кроз пет UN агенција, DCC и STAR пројекат реализован на Старој планини.

Укупни трошкови су 1.268.870 динара, од чега су трошкови ТОС 511.270,00 динара, а учешће донатора 757.600,00 динара.

1.4. Међународни сајам туризма Ниш 2012, 30 март-01. април

На Сајму су се представили туристички потенцијали Србије, са посебним нагласком на гастрономију, одмор у природи, путеве културе, сеоски туризам и манифестације.

Укупно утрошено 285.489 динара.

1.5. Међународни сајам туризма Новом Саду, 27-30. октобар

ТОС је закупио изложбени простор од 40 м/2, на коме је заједно са Туристичком организацијом Београда представљена целокупна туристичка понда Србије.

Укупно утрошено 876.369,00 динара

1.6. Сајам туризма и сеоског туризма у Крагујевцу, 22-24. новембар

На штанду ТОС, представљена је целокупна туристичка понуда Србије, као и активности ТОСа са акцентом на промоцију хране, „Soulfood Serbia– храна са душом Србије“, што је назив маркетиншке кампање у 2012. години.

Укупно утрошено 392.087,00 динара

Манифестације

1. Берза бања – Конгрес, Врњачка Бања, од 15- 16. Маја

Основне теме су биле: Трендови и могућности здравственог и медицинског туризма у Европи, дефинисање специфичности бања у Србији које могу да чине основу новог, атрактивнијег и одрживог развоја здравственог туризма Србије, као и могућност развијања аутентичног српског wellness -а.

Конгрес је искоришћен и као припрема за учешће наше земље на II Балканском Спа Самиту од 04 – 07. октобра у Чешмама, Измир (Турска).

ТОС је платио превоз за новинаре и друге учеснике до Врњачке Бање.

Укупно утрошено 78.117 динара

2. „Сајам ајвара и зимнице – Лесковац 2012“, 6. октобар

Укупно утрошено 20.214 динара

3. Међународни фестивал туристичког и еколошког филма SILAFEST

ТОС је и ове године био покровитељ међународног фестивала туристичког и еколошког филма SILAFEST, који је одржан у Великом Градишту на Сребрном језеру од 2. до 8. септембра.

Остале промотивне активности

Изложба слика од сламе и промоција потенцијала Суботице 26.01.2012. године

Промоција туристичких потенцијала Суботице, организована је у сарадњи са ТО Суботица и одржана у просторијама ТОС.

Конференција за новинаре Удружења предузетника у сеоском туризму

ТОС је подржао годишњу конференцију Удружења предузетника у Сеоском туризму, тако што је организован аутобуски превоз из Београда за туристичке новинаре. Конференција је одржана у Доњем Милановцу а домаћин је био Национални парк Ђердап.

Укупно утрошено 56.558,00 динара

Представљање „Домаћинског пакета“

ТО Љиг је представила капацитете у сеоском туризму са посебним освртом на понуду Српске Магазе и њихових производа домаће зимнице и сушеног воћа, упакованих у сет производа. Овај пакет производа је искоришћен у празничној акцији која је испраћена на друштвеним мрежама.

Представљање туристичке понуде општина Гроцка

У сарадњи са центром за културу Гроцка одржана је промоција туристичких потенцијала општине Гроцка и отворена је изложба осликаних свилених мурала са мотивима Винче које је урадила уметница Олга Милуновић.

Посебни догађаји

Туристички форум, од 4. до 7. априла у Вршцу

ТОС је у сарадњи са Туристичком организацијом Вршца, организовао трећи Туристички форум, од 4. до 7. маја у Вршцу.

Форум је по укупном броју делегата али и делегата који су присуствовали предавањима и радионицама превазишао очекивања. Укупан број делегата је био 158, а у спортским дисциплинама је учествовало 97 учесника.

Укупно утрошено 703.687 динара

Сајам пољопривреде, Нови Сад, 12-18. мај

ТОС је у оквиру штанда Министарства пољопривреде имао свој информативни пулт.

Ноћ музеја, Београд, 19. мај

ТОС је ове године други пут учествовала на манифестацији „Ноћ музеја“ изложбом „Soulfood Serbia– храна са душом Србије“. Изложбу је 19.маја посетило 3255 посетилаца, а била је отворена до 24. маја 2012. године.

Укупно утрошено 407.697 динара

Миксер фестивал, Београд 25.мај – 02.јуни

ТОС је ове године први пут учествовао на међународном фестивалу креативности и иновативности „Миксер фестивал“ 25.05 – 02.06. 2012. године изложбом „SoulfoodSerbia– храна са душом Србије“.

Укупно утрошено 31.718 динара

Конференција „Генерални план за будућу мрежу брзих пруга у централној и источној Европи“, Кикинда, 12. септембар

Конференција представља почетак могуће будуће сарадње између Мађарске, Румуније и Србије у остваривању пројекта брзих пруга и развоја туризма у региону.

Укупно утрошено 4.068 динара

„Туристички цвет“, 27. септембар

Традиционална награда, коју додељује ТОС, за постигнуте резултате у области туризма, додељује се у 10 категорија. Додела награда организована је на Светски дан туризма, 27. септембра, а у оквиру церемоније отварања 45. Међународног сајма туризма, опреме за угоститељство и хотелијерство у Новом Саду..

Укупно утрошено 320.000 динара

II Координација активности локалних туристичких организација

ТОС је финансијски подржао ТО Ниш за организовање сајма туризма, ТО Сјеницу за учешће на сајму туризма у Сарајеву, ТО Медвеђа, ТО Лебане, ТО Бојник и ТО Владичин Хан за учешће на Туристичком форуму у Вршцу.

Укупно утрошено 126.798,00 динара

ТОС је финансијски подржао израду туристичког промотивног материјала и сувенира ТО Ивањица, ТО Бојник, ТО Сјеница, ТО Нови Пазар, ТО Кикинда, ТО Кнић, ТО Ниш, ТО Озаци.

У циљу координације рада и активности у 2013 години, у просторијама ТОС, дана 15.11.2012. године одржан је састанак са туристичким организацијама општина, градова и регија.

Састанак са локалним туристичким организацијама, одржан 21.12. 2012. на коме су представљене публикације настале у оквиру програма MDGF - UNWTO "Одрживи туризам у функцији руралног развоја" и брошуре посвећене примерима добре праксе.

У сарадњи са Туристичком организацијом Краљева, а у оквиру сарадње са Асоцијациом Трансроманика –искоришћена су средства од чланарине за израду нових брошура и штампу брошура за манастире: Студеница, Жича, Градац, Сопоћани, Ђурђеви Ступови.

III Пројектне активности

У 2012. години ТОС је учествовао у раду на 11 међународних пројеката, поднето је 9 нових пројектних апликација, представници ТОС су учествовали на 8 конференција и две презентације у земљи и иностранству везано за пројекте из туризма и потписан је Меморандум о сарадњи са НТО Мађарске .

У оквиру МДФ програма „Одрживи туризам у функцији руралног развоја” у јануару 2012. године у просторијама ТОС свечано су потписани уговори са апликантима који су добили грантове у 2011. години за реализацију пројектних активности у 2012. години. Светска туристичка организација (UNWTO) доделила је укупно 37 грантова, УНИЦЕФ (UNICEF) укупно 6 грантова, и УНДП (UNDP) 19 грантова.

Током 2012. године ТОС је организовао обилазак 4 пилот региона пројекта, а у циљу мониторинга и евалуације реализованих активности односно утрошка средстава грантираних од стране Светске туристичке организација (UNWTO). У првом кругу доделе средстава додељено је укупно 37 грантова, а позитивна евалуација постигнутих резултата допринела је додели још 6 грантова из средстава UNWTO.

Осим тога, ТОС је у сарадњи са истим програмом - UNWTO компонентом израдио и објавио нову публикацију под називом ``**Јединствени доживљај српског села**``. Публикација је објављена на српском, енглеском, немачком, француском и руском

језику и била је презентована у оквиру свечане завршнице програма МДГФ “**Одрживи туризам у функцији руралног развоја**”, која је одржана у просторијама ТОС.

У сарадњи са МДГФ програмом - UNICEF компонентом ТОС је израдио и објавио нову публикацију намењену пружаоцима услуга у дечјем и омладинском образовном туризму у Србији.

Уз подршку МДГФ програма – UNEP компоненте, ТОС је развио мобилну апликацију за тзв. андроид и iOS формате, за туристички производ – активан одмор - бициклизам. Апликација је пре свега намењена туристима који траже туристичке садржаје и активности дуж Дунава у Србији.

ТОС је активно учествовао у раду **СТАР пројекта** подржаног од стране ГЕФ (GEF – GlobalEnvironmentalFund) и Светске банке, а намењен је програмима за развој села и очување биолошке разноврсности Парка природе Стара планина (ППСП).

Настављен је и активан рад у оквиру радне групе за туризам, коју води **GIZ-KWD**.

ТОС је дао свој пуни допринос и наставио активно да учествује у радној групи формираној ради праћења реализације Акционог плана односно извештавања о напретку у спровођењу Националне стратегије одрживог развоја.

У оквиру пројекта „**Подршка спровођењу националне стратегије развоја туризма**“ представници ТОС су учествовали у раду одбора за оцењивање радова учесника програма обуке, јавним презентацијама, панелима као и на свечаној додели диплома и завршници програма која је одржана у Београду.

Пројекат „**SupportfortheDevelopmentofHikingTourismalongtheDanube**“ је на завршној конференцији у Линцу, Аустрија (Linz), представио и туристичку понуду Србије, са посебним освртом на туристичке производе на Дунаву. На конференцији и панелу су присуствовали представници ТОС поред представника јавног, приватног и цивилног сектора свих десет држава на Дунаву. Као резултат овог пројекта настао је водич за имплементацију и побољшање квалитета пешачког туризма уз Дунав, као и посебан сегмент веб портала www.danubetravel.com посвећен овом туристичком производу.

“**RomanLimesandmobileservicesfortourists**”, пројекат поднет Европској Комисији / *EuropeanCommission DG Enterprise*/ од стране Министарства економије Немачке и пројектно-развојне агенције Rhineland-Palatinate, где је ТОС придружени партнер пројекта, добио је подршку и отпочео је са реализацијом. ТОС је узео учешћа на првој седници Управног Одбора и најавној конференцији пројектних активности која је одржана у Немачкој.

У оквиру пројекта финансираног од стране Европске Комисије *European Commission DG Enterprise – Trans-NationalCooperationProjects on EuropeanCulturalRoutes*, „**CulturalRoutes in MiddleandLowerDanube**“ - „**DanubeWineRoute**“ одржан је први састанак пројектних партнера у Београду, коме су присуствовали представници партнерских организација из Бугарске, Румуније, Хрватске и Србије, усвојени су критеријуми за уврштавање локалитета из партнерских земаља у ову руту, предложен је лого пројекта, и креиран је посебан сегмент посвећен презентацији пројектних активности у руте у оквиру веб портала www.danubetravel.com.

Пројектни тим пројекта „**CulturalRoutes in MiddleandLowerDanube**“ – „**DanubeWineRoute**“ поднео је и апликацију за награду *EuropaNostra*.

На конкурс Јадранско Јонске иницијативе (AII) ТОС је поднео апликацију под називом „**Sustainable childan dyouth tourism for rural development in Adriatic Ionian Region**“ са партнерима из Италије, Словеније и Хрватске, додељен је грант за реализацију предвиђених пројектних активности.

У оквиру програма **Calypso** Европске Комисије *European Commission DG Enterprise – EnterpriseandIndustry*, подржан је пројекат ТОС „**Holiday4All**“ који се реализује са партнерима - НТО Црне Горе и Дунавским центром за компетенцију.

ТОС је такође добио подршку и од Фондације за отворено друштво, да развије мобилну апликацију за тзв. андроид и iOS формате, за туристички производ – дешавања. Пројектне активностима имају за циљ промовисање туристичких садржаја везаних за манифестације и друга значајна дешавања, на целој територији Србије, као и обуку туристичких радника и сарадника на ажурирању и одржавању ових апликација.

- „**Богатство раличитости**“ – *Подунавље низводно од Београда*

ТОС је подржао пројекат „Богатство различитости“ који има за циљ да се путем конкурса изабере села која ће на најбољи начин да представе аутентичност Подунавља низводно од Београда, кроз богатство културе, обичаја, гастрономије, фолклора и музике народа који живе на овим просторима. Представници ТОС са члановима радног тима обишли села Пољана, Мироч, Штубик, Јабуковац, Рајац, Винча, Шалинац и Црнајка. На заједничком састанку радне групе предложена су села која имају предуслове за активирање у пројекту: Винча, Добра, Црнајка, Јабуковац и као заједничка понуда села Костол, Ртково и Велика Врбица.

Нове пројектне апликације

На конкурс **ИПА за стратешке пројекте** тзв. *IPA Adriatic Strategic Projects*, ТОС је у другој половини 2012. године аплицирао са 4 пројекта, у сарадњи са партнерима из региона обухваћеним конкурсом.

У оквиру позива за пројекте **ИПА транс-националне сарадње** ТОС је аплицирао са 2 пројекта, једним из домена еко-туризма а другим из домена културног туризма.

Презентације

У оквиру Сајма туризма у Берлину – **ITB 2012**, специјалног програма посвећеног Дунаву под називом *Danube@ITB 2012*, ТОС је презентовао своју туристичку понуду и атракције на Дунаву, организованим групама – представницима медија, организаторима путовања и другим релеватним учесницима програма.

На завршној конференцији пројекта преко-граничне сарадње Србија-Хрватска „**Унапређење међународне бициклистичке руте Дунав**“ одржаном у Бачкој Паланци, ТОС је представио напоре које предузима и допринос промоцији овог туристичког производа на домаћем и међународном туристичком тржишту.

Истакнуте конференције

Конференција посвећена развоју одрживог руралног туризма (“*Sustainable Rural Tourism Development: Defining Success of Tomorrow*”), одржана је у периоду 22-24. фебруара 2012. године у Београду. Конференција је реализована у сарадњи са Министарством економије и регионалног развоја Републике Србије, МДГФ програмом „Одрживи туризам у функцији руралног развоја у Србији“ и Дунавским центром за компетенцију.

У оквиру 34. Сајма туризма у Београду, програмске шеме штанда за рурални туризам реализована је и **регионална радионица peer-to-peer** која се бавила разменом добре праксе и искустава из домена одрживог туризма у функцији руралног развоја у Србији и земљама у окружењу, Мађарске, Хрватске и Словачке.

Дводневни тематски семинар „**Одрживи туризам у функцији руралног развоја са посебним освртом на заштићена подручја**“ одржан је у Бајиној Башти / Митровцу

на Тари. ТОС је реализовао скуп у сарадњи са Националним парком Тара и МДФ програмом.

У оквиру Европске стратегије за Дунав (EUSDR), радна група ПА10 (јачање институционалних капацитета и сарадње) је организовала први „**Финансијски форум за Дунав**“ у Бечу, Аустрија. Пројекат ``*DanubeBlueGreenLine*`` који је креиран у сарадњи представника јавног и приватног сектора из Србије, Словачке и Бугарске, ушао је у избор пројеката који су представљени на поменутом Форуму.

Семинар „**Мапирање туристичког потенцијала Србије**“ ТОС је реализовао на иницијативу и у сарадњи са ЛТО Параћин у Параћину. Семинар је имао за циљ обуку представника ЛТО за *Google* мапирање односно упознавање са веб апликацијама *MapMaker* као инструментом за обележавање објеката, путева и стаза од значаја за туризам.

У оквиру промоције Европске стратегије за Дунав (EUSDR) Европска Комисија – ДГ Регио(DG Regio) организовала је посету Комесара Јоханес Хахна (Johannes Hahn) земљама учесницама Стратегије. Комесар је посетио Србију 29. јуна 2012. године, и том приликом организовани су прикладни програмски садржаји у Новом Саду и Београду. Програм у Србији је координиран од стране Канцеларије Европске Делегације и Канцеларије за Европске интеграције у сарадњи са ТОС, и другим релеватним партнерима јавног и приватног сектора. У оквиру програма представљени су туристички потенцијали и атракције уз Дунав у Србији, пројекти који се планирају, као и гастрономија Србије кроз кампању ТОС Soul Food Serbia.

У оквиру ПА3 радне групе за туризам и културу, Европске стратегије за регион Дунава – ЕУСДР, формирана радна група за брендирање Дунава одржала је свој први састанак у просторијама ТОС, у Београду. Скупу су присуствовали чланови радне групе ПА3, релеватни стручњаци за брендирање из Аустрије и Немачке, као и представници цивилног сектора који имају статус посматрача у ЕУСДР/ПА3.

У Регенсбургу, Немачка, одржана је **Прва Дунавска конференција** уз присуство чланова свих 11 радних група / ПА, Европске стратегије за регион Дунава – ЕУСДР. На конференцији је узела учешћа и канцеларка Немачке Ангела Меркел, као и високи представници Европске Комисије, Европског парламента и значајан број министара и државних секретара држава чланица ЕУСДР. Представници ТОС су узели учешћа пре свега у тематским блоковима посвећеним туризму у оквиру ЕУСДР.

Конгрес под називом ***Eastern European Partnership Initiative/EEPI*** организован је у Лублину, Пољска где је представник ТОС узео учешћа. Конгрес је имао за циљ да анализира до сада постигнуте резултате у домену регионалне сарадње циљног подручја, са посебним освртом на пројекте преко-граничне сарадње који могу послужити и другим земљама, регијама, као примери добре праксе.

Учешће у **Пилот пројекту локалног развоја Ресава – Млава**, Регионалног програма за културно и природно наслеђе Југоисточне Европе. Носилац пројекта је Министарство културе и информисања Републике Србије.

Друге релеватне активности

Годишња скупштина Дунавског центра за компетенцију (ДЦЦ) је одржана је у Софији, Бугарска. Ова Скупштина је била изборна и бирали су се нови чланови Управног одбора. Директор ТОС Гордана Пламенац је заједно са још четири члана изабрана у Управни одбор ДЦЦ на нови мандат од четири године. Поред Скупштине одржана је и презентација ДЦЦ односно њених члановима представницима туристичке индустрије, медија и заинтересованих у Бугарској.

Представници ТОС су наставили проактиван рад у **ПАЗ ЕУСДР**, и били присутни и на другом састанку радне групе у 2012. години, која је одржана у Букурешту, Румунија.

Студијско путовање у Хрватску и Словенију, са циљем упознавања добре праксе у овим земљама у домену одрживог туризма у функцији руралног развоја, организовано је од стране МДГФ програма – UNDP компоненте.

У просторијама ТОС потписан је и **Меморандум о сарадњи између ТОС и Националне туристичке организације Мађарске**. Меморандум су потписали директори НТО Србије и Мађарске.

IV Информисање и односи с јавношћу

1. Информисање јавности

У штампаним медијима током 2012. године, објављено је више од 3600 прилога о туристичкој понуди Србије и 543 прилога који се односе на активности ТОС.

На различитим телевизијама било је око 1330 прилога о туризму, од којих 94 су се односиле искључиво на ТОС.

У истом периоду било је око 60 прилога о ТОС-у у радио емисијама и око 30 гостовања на телевизији.

На web странама било је око 780 објава, од чега су 495 саопштења ТОС.

У првој половини 2012. године ТОС је остварио сарадњу са „Fresh Production“ којом је дефинисана продукција видео материјала за потребе промоције туристичких потенцијала и вредности Србије и приказивање на телевизији.

Настављена је већ традиционална сарадња са Туристичким новинама, ИСТН (интернет портал о вестима из области туризма), BelGuest-ом, као и другим часописима из области туризма.

ТОС је у децембру месецу реализовао новогодишњу промотивну кампању, кроз оглашавање у писаним и електронским медијима

Утрошено:

PTC ОГЛАШАВАЊЕ	684,600.00
PERFEKT METROPOLIS	300,000.00
ДРУГА КУЋА	351,000.00
ТУРИСТИЧКА РАЗГЛЕДНИЦА	25,000.00
ПОНТ	300,000.00
ПУТОКАЗ	100,000.00
ТУРИСТИЧКА ПРИЗМА	79,296.00
FRES PRODAKSN продукција и ТВ програм	5.098.779,52
ЕСОPRINT	119,200.00
БИЗНИС ПРЕС-ПОСЛОВНА ЗЕНА ОГЛ	26,851.35
ДАНАС	40,120.00
СТУДИО Б	232,200.00
ЕТАР РАДИО	55,000.00
Б 92	818,771.76
ПОЛИТИКА	283,050.00

НОВОСТИ	399,974.40
РАДИО 3	35,910.00
BLIC RINGER	427,680.00
СТОРИ МАГАЗИН	264,251.06
CAS Media (Discovery&TLC& Universal&Sport klub))	900,000.00
ДАНАС	81,600.00
Б 92	705,753.54
РТС	815,400.00
Студио Б	10,800.0
Укупно	10.558.994,75

За домаће туристичке новинаре ТОС је организовао студијска путовања:

- у Доњи Милановац на КЗН – Понуда за лето у сеоском туризму, 31. маја, коју је организовало Удружење предузетника у сеоском туризму.
- у Врњачку Бању на Конгрес бања , 15. и 16. маја , који је организовало Удружење бања Србије

ТОС је на сајмове у Холандију, Немачку, Словенију, В. Британију, Белгију, Холандију, Израел, Бугарску, Италију, Норвешку, Мађарску, Румунију и Русију водио новинаре из следећих медијских кућа: Политика, Блиц, Танјуг, Новости, Радио Београд, *Press*, РТС, ТВ Прва, Србија коју волим“, ТВ Пинк, Данас.

2. Интернет презентација и друштвени медији

Настављено је даље унапређивање интернет презентације ТОС додавањем нових садржаја: редовним ажурирањем информација и вести и додавањем нових фотографија и брошура у електронском формату.

На web странама ТОС у 2012. години било је око 630 објава вести.

Интернет презентација ТОС доступна је у осам језичких варијанти: српској (латиница и ћирилица), енглеској, француској, кинеској, јапанској, немачкој, италијанској и руској. У току је постављање интернет презентације на шпанском језику.

На ТОС *Facebook* презентацији на енглеском и српском језику објављују се информације, вести и фотографије. ТОС *Facebook* презентација на енглеском језику има 2.044 чланова, а на српском језику 8.093 чланова.

У сарадњи са ПР агенцијама за италијанско и француско тржиште, креиране су *Facebook* стране на овим језицима за кориснике са тих тржишта како би им се приближила наша понуда. У септембру је креирана *Facebook* страна на немачком језику, која тренутно има 177 чланова.

У циљу бољу позиционираност интернет презентација ТОС-а кроз спонзорисане објаве и резултате претраге, покренута је кампања на Google претраживачу .

Укупно утрошено 4.720.158 динара

Организован је Facebook наградни квиз знања у трајању од 10 дана, у сарадњи са локалним туристичким организацијама Златибора и Суботице и приватним сектором. Добитници су награђени викендом у хотелу Elite Палић и Коначиште ТО Златибор. Циљ самог квида је упознавање корисника друштвених мрежа са туристичком понудом Србије и њеним туристичким капацитетима и потенцијалима.

Укупно утрошено 104.310 динара

На друштвеној мрежи *Twitter* објављују се вести, а ТОС има 745 чланова. Број чланова друштвених мрежа које прате ТОС у сталном је порасту.

Информативни центри и сала за конференције

ТОС има два информативна центра, у Чика Љубиној улици број 8 и на аеродрому „Никола Тесла“. Информације се пружају директно, телефоном и путем упита (електронском поштом).

У сали за конференције, у протеклом периоду одржано је: 62 конференције за медије – промоције, један семинар.

Продавница сувенира и промотивни материјал

1. Продавница сувенира

Укупан малопродајни промет у продавници сувенира у 2012. години, износио је 668.645,00 динара, а промет у велепродаји је био укупно 83.080,00 динара.

2. Промотивни видео материјали

" Soulfood Serbia“ назив је маркетиншке кампање коју је ТОС спроводио у 2012. години, која за главну тему има гастрономију као део туристичке понуде наше земље.

Ова кампања промовише аутентичне гастрономске производе Србије, са посебним акцентом на производе који имају ознаку заштићеног географског порекла

На свечаној церемонији „Фестивал свих фестивала“ у организацији Комитета Међународних фестивала туристичких филмова - CIFT, одржаној у Бечу промотивни филм ТОС „Soulfood Serbia – храна са душом Србије“. је свстан међу 8 најбољих туристичких филмова света.

Филм је у 2012. години освојио осам престижних награда, и то на фестивалима у Лос Анђелесу, Загребу, Варшави, Бечићима, Великом Градишту, Карловим Варима и Португалу.

- ТОС је у овој години финансирао израду промотивног филма о бањама Србије
Укупно утрошено 3.100.000 динара
- Израда три промотивна спота
Укупно утрошено 1.465.000 динара

3. Промотивни материјал

- Израда и набавка колатералног пропагандног материјала;
- За потребе представљања годишње теме ТОС-а, Културно благо Србије на сајмовима туризма у земљи и иностранству израђено је четрнаест реплика културно – историјских дела из праисторија, античког Рима и средњег века.
- Откуп сувенира, учесника на конкурс за доделу награде „Туристички цвет“;
- Креирање и израда сувенира везаних за тему годишње промоције (кецеље, магнети, и др);
Укупно утрошено 5.643.421 динара

V Сарадња са државним органима, организацијама и привредним субјектима

Туристичка организација Србије у реализацији Програма рада сарађује са државним органима, организацијама, привредним субјектима и удружењима од значаја за унапређење и промоцију туризма.

ТОС је потписао протокол о сарањи са Заводом за проучавање културног развика на пројекту Путевима Тесле и Станојевића.

VI Статистичка анализа и истраживања туристичког тржишта

Подаци о туристичком промету у Републици Србији једном месечно се уносе у базу података Европске туристичке емисије (ЕТС) - www.tourmis.info.

Пред наступе ТОС на иностраним туристичким сајмовима и за потребе PR агенција у иностранству радиле су се специфичне анализе туристичког промета за сваку конкретну земљу појединачно.

Једном месечно спроводи се анализа података добијених од Народне банке Србије у вези девизног прилива и одлива у Републици Србији.

У сарадњи са Републичким заводом за статистику (РЗЗС), Туристичком инспекцијом и локалним туристичким организацијама почетком године настављена је делатност ажурирања постојеће базе смештајних података у РЗЗС, што је резултирало обухватом већег броја смештајних јединица, нарочито у приватном смештају, хостелима и коначиштима.

VII Издавачка делатност

Промотивни материјал ТОС (брошуре, публикације, каталози, мапе, промотивни флајери и др.) дистрибуира се бесплатно преко инфо центара, на сајмовима, специјализованим манифестацијама. Промотивни материјал обезбеђује се и за потребе дипломатско-конзуларних представништава Србије у иностранству. На захтев државних органа и других заинтересованих организација, ТОС обезбеђује промотивни материјал за међународне скупове и делегације

Врста	Назив	Језичка варијанта	Укупан тираж	Износ (са ПДВ)
Брошура	„Serbia highlights“	хебрејски, руски, енглески	21.000	394.671,9 6
Брошура	„Србија за младе и радознале“	италијански, руски, енглески, српски	21.000	565.455,6 0
Брошура	„52 викенда у Србији“	енглески, румунски, српски	19.000	516.240,0 0
Брошура	„Откријте Дунав у Србији – атракције“	енглески	5.000	178.200,0 0
Брошура	„Природа Србије – одмор у покрету“	шпански, енглески, српски	12.000	1.710.698, 40
Брошура	„Културно благо Србије“	енглески, српски	8.000	520.689,6 0
Брошура	„SoulfoodSerbia“	француски, енглески, српски, руски, италијански	52.000	2.270.397, 60
Брошура	„Спорт и активан одмор у Србији“	енглески	15.000	401.922,0 0
Брошура	„Календар природби“	српски, енглески	6.000	256.111,2 0
Брошура	„Хотелски адресар“	енглеско-немачки	5.000	129.546,0 0
Брошура	„Билтен ТОС – летњи“	српски	1.000	21.168,00

Брошура	„Дечји и омладински образовни туризам у руралним областима“	српски, енглески	6.000	UNICEF
Мапа	„Туристичка карта Србије“	француски, српски, немачки	36.000	370.558,80
Мапа	„Карта кампова“	српско-енглеско-немачки	15.000	210.438,00
Мапа	„Мапа манастира“	српски, руски, енглески, италијански, немачки	35.000	361.314,00
Мапа	„Путеви вина“	енглески	2.000	30.585,60
Летак	„Sounds of Summer in Serbia 2012“	енглески	8.000	75.992,00
Летак	„Soulfood Serbia“ – рецепти	српски	4.000	10.620,00
Летак	„Систем географског порекла вина“	српски	1.000	Мин. пољ. трг. шум. и вод.
Остало	Позивница „Serbia Open“	српско-енглески	3.400	12.998,88
Остало	Позивница „ITB Berlin“	енглески	500	8.218,70
Остало	Разгледница	енглески	20.000	147.600,00
Остало	Меморандум	српски, енглески	9.000	33.120,00
Остало	Агенда	српско-енглески	336	35.659,01
Остало	Визиткарте	српски, енглески, француски, немачки	12.100	29.702,80
Остало	Кесе	српско-енглески	10.000	310.476,00
Остало	Натрон кесе	српско-енглески	4.800	76.262,40
Остало	Заставице	српско-енглески	20.000	58.764,00
Остало	Обележивач страница	српско-енглески	10.000	27.960,00
Остало	Belguest Magazine	српско-енглески	4.000	691.200,00
Остало	Календар	српско-енглески	1.000	142.800,00
Брошура	„Јединствени доживљај српског села“	српски	2.000	167.670,00
Укупно				9.767.040,55

ТОС није реализовао планиран износ средстава за штампање писаног промотивног материјала, због кршења одредаба уговора о штампи од стране Штампара који није одрштампао и доставио наручени материјал.

VIII Промоција на иностраном тржишту

У 2012. години ангажовано је 12 PR/маркетиншких агенција из иностранства (8 на бази годишњих уговора и 4 на бази пројеката). Србију је у организацији ТОС-а посетило 127 страних новинара и ТВ екипа и 75 представика организатора путовања. ТОС је учествовао на 33 сајма туризма у иностранству, посећена су два сајма и за један је дат пропагандни материјал. Организовано је/учествовано на 18 манифестација и посебних догађаја у иностранству.

1. Сарадња са иностраним PR агенцијама

Земља	Активности	Укупно утрошено
Велика Британија	- прикупљање информација о тржишту - информисање јавности путем медија о туристичкој понуди Србије	6.345.266
Немачка	(pressrelease, newsletter) - асистенција медијима при	4.344.500
Шпанија	објављивању чланака о Србији (информације, фотографије)	2.789.619
Италија	- организовање конференција за новинаре и посебних презентација	4.246.965
Земље Бенелукса	- организовање састанака са орг. путовања и интервјуа за медије	5.919.842
Русија	приликом наступа на сајмовима	1.755.696
Норвешка и Данска	- организовање студијских посета за новинаре и организаторе путовања	68.282
Шведска	- продајне мисије – проналажење организатора путовања	458.613
Француска	заинтересованих за програме одмора у Србији, појединачне презентације	5.646.355
Словенија	програма и привлачење нових организатора путовања	1.369.648
Кина	- праћење ефеката у медијима - праћење рада организатора путовања који имају Србију у програмима, асистенција у развоју програма, промоцији и продаји	4.934.617
УКУПНО:		37.879.403

2. Промотивне активности везане за више тржишта

22-25. фебруар: Посета представника страних организатора путовања и медија Сајму туризма у Београду

ТОС је, у сарадњи са Туристичком организацијом Београда и Београдским сајмом туризма, организовао програм посете сајму за представнике медија и

организатора путовања. Учествовали су представници 22 медија, 24 организатора путовања и 11 ПР агенција. Поред обиласка Сајма, група је била у туристичком обилазку Београда и Новог Сада, а организоване су и радионице иностраних организатора путовања и рецептивних туристичких агенција, као и радионице представника иностраних ПР агенција и локалне туристичке привреде.

Укупно утрошено 2.300.344 динара

02-05. децембар: Састанак са ангажованим ПР/маркетиншким агенцијама у Београду (студијска посета)

У оквиру ове посете реализована је и презентација и радионица за представнике рецептивних туристичких агенција.

Укупно утрошено 672.588 динара

3. Активности на иностраним тржиштима

3.1. Велика Британија

1. Сајмови и презентације

1.1. Destinations 2012, Лондон, 02.-05. фебруар

За потребе представљања ТОС је закупио штанд величине 32м². Поред ТОС-а на штанду туризма Србије су се представиле и туристичке организације Београда и Новог Сада. Своје прво појављивање на овом сајму ТОС је искористио да максимално привуче пажњу публике на следећи начин:

- Оглас у боји на целој страни каталога сајма Destinations 2012;
- 02. фебруар: Презентација “AnIntroductiontoSerbia”, говорник RussellStenhouse, представник маркетиншке агенције MPR Network;
- 02. фебруар: Презентација „Посматрање птица у Србији – посматрање сова у Кикинди“, DavidLindo, UrbanBirder;
- 04. фебруар: Презентација „Гастрономске туре у Србији“ и презентација припремања хране из Србије - Владимир Поповић.

Укупно утрошено 2.718.566 динара

1.2. Bird Fair 2012, Румланд, 17-19. август

ТОС се по први пут представио на овом специјализованом сајму намењеном љубитељима посматрања птица. На штанду величине 6 м² поред ТОС-а учествовала је и рецептивна агенција Magelan Corporation, а сарадња у припреми и пласирању програма посматрања птица у Србији остварена је са партером Urban Birder, David Lindo, у чијој организацији у Србију 2012. године долазе две групе туриста на програм посматрања птица.

Укупно утрошено 116.903 динара

1.3. World Travel Market, Лондон, 05-08. новембар

За потребе представљања туризма Србије, ТОС је закупила изложбени простор величине 156 м². На штанду је свакодневно била организована анимација за посетиоце у виду виртуелног музеја Србије.

Поред ТОС-а, на штанду туризма Србије учествовали су: Туристичке организације Београда, Војводине, Суботице, Ниша, Кластер Истар 21, Секретаријат за привреду Војводине, организатори путовања Кон TikiTravel, Bon Voyage, Magelan Corporation,

Panoramic Travel и Glob Metropolitan Tours, и „Златиборски хотели“ (Мона, Олимп, Палисад, Чигота).

Током представљања туризма Србије на WTM 2012 одржана је Конференција за новинаре 6. новембра у Прес центру ExCeL-а, којој је присуствовало више од 40 представника медија и организатора путовања из Велике Британије, као и представници медија из Србије. Конференцију је својим присуствовао увеличао гдин Галеп Рифаи, генерални секретар Светске туристичке организације. У дневном издањима магазина “АВТА” и „ТТГ“, намењеним професионалцима у туризму, објављени су чланци и туризму Србије са посебним нагласком на промоцији теме за 2013. годину: Културна блага Србије.

Преставници ТОС-а имали су преко 40 састанака са медијима и организаторима путовања.

Укупно утрошено 17.327.994 динара

2. Студијска путовања

- 09-13. мај: 4 новинара и један 1 представник организатора путовања и представник ПР агенције; тема: гастрономска тура
- 24-25. мај: 1 новинар, ; тема: Београд
- 11-13. јун: новинар и фоторепортер, тема: Београд
- 06. јул: 1 новинар, тема: Београд у оквиру крстарења Дунавом
- 030-5. август: ТВ екипа Globtrekker (за Travel Channel и Discovery), припремна посета
- 10-13. август: BBC 6 Radio. тема: Сабор трубача у Гучи
- 12-15. август: ТВ екипа Globtrekker (за Travel Channel и Discovery), локалитети: Ниш, централна Србија, Мокра Гора
- 26-30. септембар: 6 новинара и представник ПР агенције, тема: Београд – Ниш, култура и гасрономија
- 01-07. октобар: 1 новинар, , тема: Београд
- 05-07. октобар: 1 новинар, тема: Београд

3. Оглашавање

- *Selling Short Breaks* – оглас на целој страни у боји, у сарадњи са ТОБ

3.2. Немачка

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма СМТ , Штутгарт, 14-22. јануар

Учесници на штанду величине 50 м/2 , су били Туристичка организација Београда и Војводине. Током трајања сајма, свакодневно су реализоване разне промотивне активности.

Укупно утрошено 3.383.310 динара

1.2. Сајам прехране GrüneWoche, Берлин, 18-27. јануар

Носилац наступа је било Министарство пољопривреде. ТОС је бројним посетиоцима представио могућност одмора у Србији кроз разноврсне брошуре.

Укупно утрошено 176.254 динара

1.3. Конференција за новинаре, Есен, 14-15. фебруар

Најавна конференција, у вези са првим учешћем Србије на овом сајму. ТОС је учествовао у конференцији у оквиру представљања GIZORF регионалног пројекта везаног за кампове.

1.4. Сајам туризма *CampingandCaravanning*, Есен, 21-27. фебруар

У оквиру GIZORF регионалног пројекта везаног за кампове, ТОС је представио на заједничком штанду са БиХ, Албанијом и Македонијом под заједничким називом "CampingBalkan".

Укупно утрошено 174.867 динара

1.5. Међународна туристичка берза *ITB*, Берлин, 05-11. март

За потребе представљања туризма Србије закупљен је изложбени простор величине 168м². Поред ТОС-а, на штанду су своју понуду представиле туристичке организације Београда, Војводине, Новог Сада, Ниша, Вршца, Бачке Паланке, Суботице и Сомбора, хотели Јуниор из Брзећа и BelgradeArtHotel из Београда, организатори путовања: Oscar Tours, Glob Metropolitan Tours, Kon Tiki ,Magellan Corporation и VonVoyage, као и Дунавски центар (Danube Competence Centre).

У оквиру сајма, одржана је Конференција за новинаре.

Укупно утрошено 12.101.713 динара

1.6. Roadshow „SoulfoodSerbia“, Минхен, 3. јули и Дизелдорф, 5. јули

ТОС је, у оквиру својих промотивних активности на немачком тржишту организовала презентацију овогодишње кампање „Soulfood Serbia“ и у сарадњи са Немачким друштвом за међународну сарадњу (GIZ) и представила понуду Србије на тзв. „roadshow“ за немачке представнике медија.

Укупно утрошено 905.777 динара

1.7. Комунална конференција у оквиру Дунавског фестивала, Улм, 6-8. јула

Комунална конференција, која је део Дунавског фестивала, је одржана у периоду од 6. до 8. јула у Улму. Тема конференције је била „Комунална политика дуж Дунава“. Фокус нашег интересовања је био сегмент „Туризам на Дунаву као комунална економска моћ“. Дунавски центар за компетенцију је на Дунавском фестивалу имао свој штанд, тачније шатор где су биле изложене брошуре и промотивни материјал ТОС.

Укупно утрошено 105.863 динара

1.8. Сајам међународног удружења аутобуског туризма *CP Немачке RDA*, Келн, 17. – 19. јули

Учешће на пословном сајму међународног удружења аутобуског туризма *CP Немачке*, ТОС је закупила штанд величине 10 м². Током три дана трајања сајма, одржани су састанци са представницима туристичких бироа, организатора путовања и медија.

Укупно утрошено 317.964 динара

1.9. Учешћена 62. Конгресу намачког туристичког удружења *DRV*, Будва, ЦГ, 16.-18. новембар

На годишњем конгресу који је по први пут одржан у Црној Гори, од 15. до 17. новембра 2012. године, учествовало је више од 700 немачких организатора путовања и туристичких агенција као и званичници Светске туристичке организације, (UNWTO), Светског савета за путовање и туризам (WTTC).

Укупно утрошено 46.476 динара

2. Студијска путовања

- 24. јануар: 40 немачких новинара који су пратили Европско првенство у рукомету за мушкарце
  - 15- 20. мај: студијска посета једне новинарке, тема: активни одмор
  - 17-20.мај: 8 новинара и представник ПР агенције; тема: Београд City Break
  - 13-17. јун: 8 новинара: и представник ПР агенције; тема: Soul Food Serbia
  - 15-17. октобар: ПР састанак, 2 представника ПР агенције Mascontour

3.3. Француска

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма TOP RESA, Париз, 18-21. септембар

За потребе наступа на овом сајму, ТОС је закупила изложбени простор величине 41м², на коме је представљена целина туристичке понуде Србије намењене француском тржишту, са посебним нагласком на Београд, Нови Сад, гастрономију, путеве културе, културно-историјске споменике, сеоски туризам, активни одмор у природи и манифестације у Србији.

1.2 Конференција за новинаре, Париз, 17. септембар

Поводом наступа на сајму туризма TOP RESA, а у сарадњи са ПР агенцијом RevolutionR из Париза, организована је промоција у Културном центру Србије у Паризу, којој је присуствовало преко 80 присутних новинара из различитих француских медија. Поводом ове конференције, у Културном центру Србије у Паризу ТОС је изложила слике направљене у оквиру кампање SoulfoodSerbia које су привукле велику пажњу гостију.

Укупно утрошено 426.696 динара

2. Студијска путовања

- 24-28. април: 7 новинара и представник ПР агенције тема: Београд citybreak
- 10-11. септембар: 1 новинар, GraziaMagazine, тема: Београд

3. Прес клипинг

- 3 емисије на радију и телевизији, 67 чланака у националним и регионалним штампаним медијима

3.4. Шпанија

1. Сајмови и презентације

1.1.Међународни сајам туризма FITUR , Мадрид, 18-22. јануар

Заједно са ТОС-ом на штанду од 40 м² учествовала је Туристичка организација Београда и туристичке агенције Magelan, Glob Metropoliten Tours и Flytravel. ТОС је у Амбасади Републике Србије организовао презентацију и пријем за новинаре, представнике туристичке индустрије и дијаспоре. Уз помоћ PR компаније и представника Амбасаде ТОС је представио овогодишњу тему „Soulfood“. Овај догађај подржала је и компанија „Spanair“ обезбедивши авионску карту за лутрију а све присутне госте.

Укупно утрошено 3.498.280 динара

1.2. Сајам туризма, Памплоне, 17- 19. фебруар

ТОС је добио прилику да наступи бесплатно на сајму туризма у Памплони. Дистрибуиран је туристички информативно пропагандни материјал и постери. Локални медији су пренели вест да се Србија представила и дали простора за презентацију дестинације.

2. Студијска путовања:

- 06-10. јун: два новинара, три организатора путовања и представник ПР агенције; тема: активни одмор

Укупно утрошено 724.157 динара

3. Остало

- 01. септембар: Шпанија, Лансирање сајта на шпанском језику

- 05. октобар; Шпанија, Активација блогера слањем текстова и фотографија о Србији

3.5. Италија

1. Сајмови и презентације

1.1. Међународни сајам туризма ВIT, Милано, 15-18. фебруар

На штанду величине 40 м2, били су присутни: Туристичка организација Београда, Ниша, Жабља, Темерина и Новог Сада, Војводине, као и агенција Intertours из Београда.

На штанду је наступао трубачки оркестар из Италије „Нема проблема“, добитници треће награде на прошлогодњем сабору трубача у Гучи. Исто вече, промоција се наставила улицама Милана, где је оркестар у отвореном брендираном аутобусу, кружио градом и свирао нашу музику.

Укупно утрошено 3.435.885 динара

1.2. Међународни сајам туризма TTGIncontri, Римини, 18-20. октобар

“TTGIncontri” Римини је најпознатија италијанска пословна туристичка берза.

ТОС се представио на типском штанду од 16м2, постерима који су представљали културу, односно нашу тему за следећу годину. Пре самог сајма послат је допис медијима где смо их упознали са новитетима у српском туризму и великом порасту италијанских туриста у Србији у првој половини године.

Укупно утрошено 1.341.951 динар

2. Студијска путовања

- 07-10. јун: пет новинара и представник ПР агенције, тема: Београд и активни одмор

- 15-22. септембар: један новинар часописа “BelEugora”, тема: Путеви културе у Србији

3. Разно

3.1. Потписан уговор о чланству у Adutei, Асоцијацији представништава националних туристичких организација у Италији

3.2. Потписан уговор за израду водича LonelyPlanet

3.3 Учешће на конференцији „Маркетинг територије“, 13. септембар, Милано

3.5.1. Португалија

1. Студијска путовања

- 06-13. новембар: екипа ТВ Португалија

3.6. Бенелукс (Холандија, Белгија, Луксембург)

1. Сајмови и презентације

1.1. Међународни сајам туризма Vakentieburs, Утрехт, 10- 15. јануар

Поред ТОС, на заједничком штанду величине 50м². представили су се Туристичка организација Београда и регије Западна Србија, као и рецептивне туристичке агенције из Србије: Rapacom Travel&Trade, BonVoyage и GlobMetropoliten Tours.

На штанду туризма Србије одржана је презентација/конференција за новинаре. Презентацији је присуствовало око 120 представника медија и организатора путовања.

Од 11. јануара до 15. јануара на штанду су свакодневно организоване по две презентације туризма Србије за посетиоце.

Укупно утрошено 2.326.550 динара

1.2. Међународни сајам туризма – Vakantiesalon, Брисел, 02-06. фебруар

ТОС је за потребе представљања туризма Србије закупио изложбени простор – штанд величине 80м².

На штанду су учествовали и: туристичке организације Београда, Ниша и Крагујевца, туристичке агенције Glob Metropoliten tours и BonVoyage, Дунавски регионални центар– DCC, заједно са Кластером Истар 21, Аеродром Charleroi -Брисел, заједно са Wizzair-ом и Balkantraffice.

Посебна пажња посвећена је промоцији гастрономске понуде Србије - сваки дан су организоване презентације, као и дегустације специјалитета и вина из Србије. У сарадњи са амбасадом Републике Србије у Бриселу, 01. фебруара је одржана презентација за више од 80 званица, од чега око 50 новинара, као и представника туристичке привреде Белгије, ЕУ и других.

Укупно утрошено 5.011.825 динара

1.3. Сајам FietsenWandelbeurs, Амстердам, 10-12. фебруар

У оквиру сајма по први пут је организована целодневна радионица са организаторима путовања и новинарима. ТОС је наступио заједно са ТО Нови Сад.

Укупно утрошено 650.172 динара

1.4. Balkan Trafik Festival, Брисел, 12-15. априла

Постављен је информативни пулт ТОС са конструкцијом на којој су били изложени постери и дистрибуиран је пропагандни материјал. Организована је и наградна игра као промоција програма „Три летња фестивала у Србији“.

1.5. Промоција туризма Србије на изложби „Србија земља фресака“, Намур, 17. септембар

1.6. Промоција туризма Србије на Филмском фестивалу Cineast 2012, Луксембург, 18. октобар

1.7. Промоција туризма Србије на Дану Србије у Хагу, 26. Новембра

Промоција је организована у сарадњи са Амбасадом Србије у Хагу. Преко 300 посетилаца је присуствовало догађају, од дипломата и пословних људи до опште публике. ТОС је уз помоћ представника наше ПР агенције представио туристичку понуду Србије кроз пропагандни материјал, а поклоне су делили волонтери.

Укупно утрошено 56.154 динара

2. Студијска путовања

- 04-07. мај: три новинара и један представник организатора путовања из Холандије и три новинара из Белгије, уз присуство представника ПР агенције; тема: Београд и Нови Сад као као citybreak дестинације и НП Фрушка Гора.

- 24-27. септембар: Бенелукс, 8 новинара и представник ПР агенције, тема: гастрономија

- 27. септембар-01.октобар: 1 новинар, , тема: Београд

- 02-05. новембар 2 новинара, Часпис аеродрома Charleroi, тема Београд, новитети за 2013. годину.

3. Остало

Изашао из штампе први водич на холандском језику, издавачке куће Elmer; ТОС помогао издавање водича уступањем информација и фотографија и спонзорством од 3.000 евра

3.7. Скандинавија (Норвешка, Шведска, Финска, Данска)

1. Сајмови и презентације

1.1. Међународни Сајам туризма REISELIV 2012, Осло, 01-04. март

На штанду туризма Србије учествовали су и ТОБ и организатори путовања Adventureland i Balkan DMC. Одржани су састанци са више организатора путовања и новинара из Норвешке. Уговорена су два студијска путовања за јун и крај августа,

Укупно утрошено 1.761.519 динара

1.2. Међународни сајам туризма TUR 2012, Гетеборг, 22-25. март

На штанду поред ТОС представила се Туристичка организација Београда и организатори путовања Magelanкао и Атомска бања Горња Трепча.

Одржани су састанци са 50-так организатора путовања и новинара из Норвешке. Уговорена су два студијска путовања за јун и почетак септембра.

Укупно утрошено 1.694.548 динара

1.3. Презентација SoulfoodSerbia у ресторану Јактхорнет у Штокхолму, 16. мај

Одржана изузетно успешна презентација српске гастрономије и вина у присуству више од 70 шведских новинара и организатора путовања. Присустовао Амбасадор Србије у Штокхолму као и 15-так угледних Срба.

Укупно утрошено 457.272 динара

1.4. Радионица ANTOR Данска, Копенхаген, 29. август

Радионици је присуствовало 19 националних туристичких организација, 23 туристичка новинара и 7 организатора путовања. Као нови члан предсавник ТОС-а се обратио скупу и представио Србију као дестинацију. Резултат ове промоције и каснијих појединачних разговора је више данских новинара и организатора путовања који су изразили жељу да посете Србију у 2013 години на позив ТОС-а.

Укупно утрошено 85.574 динара

1.5. Радионица ANTOR Шведска, Малме, 16. октобар

Радионица је била одлично посећена: 21 национална туристичка организација и 65 шведских новинара и организатора путовања.

Укупно утрошено 74.493 динара

2. Студијска путовања

- 21-24. јун: два уредника из познатог шведског туристичког часописа *Nar&Fjarrancy* провели 4 дана у Београду

- 23-26. август: 5 уредника из најпознатијег шведског и скандинавског туристичког магазина *Vagabond* су провели 4 дана у Београду. Резултат њихове посете: 5 изузетно позитивних чланака о Београду и Србији

- 27–28 септембар: 1 организатор путовања, *AndersNord, ManagerProductionContracting*, једне од највећих шведских организатора путовања *Rese –Konsulterna*; за 2013. годину студијску посету Србији за тим стручњака из *Rese –Konsulterna*.

3.8. Русија и Украјина

1. Сајмови и презентације

2. *МИТТ, Москва, 20-23. март*

На штанду величине 50м² су се поред ТОС представили и Туристичка организација Београда, Ниша и Апатина, Атомска Бања Горња Трепча, Меркур – Врњачка Бања, Пролом Бања, хотел БАХ - Београд и хотел „Јуниор“ Брзеће, организатори путовања *GlobMetropolitenTours, Panoramic – Serbia* и *VonVoyage*.

Одржана је Конференција за новинаре у српском ресторану „Боеми“ у Москви која је окупила око 35 представника медија и туристичке индустрије.

Укупно утрошено 6.563.331 динара

2.1. *Сајам туризма УИТТ, Кијев, 28-30. март*

Прво учешће ТОС-а на сајму у Кијеву на штанду површине 20м². У склопу сајма туризма УИТТ - Кијев одржана је једночасовна презентација туристичке понуде Србије уз учешће амбасадора Србије у Кијеву и локалних организатора путовања. Осим уговорених пословних састанака, дате су изјаве за ТВ Одеса.

Укупно утрошено 1.213.486 динара

3. *Промоција „Soulfood“-а у Москви, 25. мај*

У оквиру кампање „SoulfoodСрбија – Храна са душом“ ТОС је организовао више промотивних активности и презентација.

Укупно утрошено 470.271 динара

2. Студијска путовања:

- 28. април.-03.мај: 2 новинара из Русије тема: гастрономија.

- 22-27.октобар: 5 организатора путовања из Русије, тема: понуда бањског туризма

- 15-17. децембар: 2 новинара из Русије. Објављено 3 чланка у штампаним медијима.

- 18-23. децембар: 4 организатора путовања и два новинара; тема - скијалишта Србије.

3. Прес клипинг

- Објављено 7 чланака у руској штампи и електронским медијима

- Снимљен је петоминутни филм на тему гастрономија Србије

- Приказана репортажа о Србији и интервју на украјинској ТВ

3.9. Израел

1. Сајмови и презентације

1.1. ИМТМ, Тел Авив, 14.-15. фебруар

За потребе представљања ТОС је закупио штанд величине 18м². Поред ТОС-а на штанду туризма Србије су се представили Туристичка организација Београда, представници из Врњачке Бање – Меркур, организатори путовања Глоб Метрополитен и Панорамик Србија. ТОС је организовао промоцију српског туризма за око 40 израелских новинара и организатора путовања у хотелу CrownePlaza.

Укупно утрошено 1.745.963 динара

2. Студијска путовања:

- 30. септембар - 06. октобар: 7 новинара из Израела, у сарадњи са Амбасадом Републике Србије у Тел Авиву. Посетили су Београд, Врњачку Бању, Златибор и у организацији ТО Републике Српске, посетили Вишеград, Фочу, Сутјеску.

3. Прес клипинг

Објављена су 4 чланка у израелским штампаним медијима.

3.10. Турска

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма ЕМИТТ, Истанбул, 08-10. фебруар

Преставник ТОС-а је посетио овај сајам, а циљ посете је била процена сврсисходности учешћа у наредном периоду. Обаваљен је и велики број разговора са потенцијалним партнерима из Турске. Најважнији резултат је договор постигнут са турским удружењем туристичких агенција TURSAB о организацији студијске посете Србији за турске организаторе путовања и новинаре у септембру или октобру 2012. године.

Укупно утрошено 90.448 динара

2.2. Сајам туризма у Измиру, 05-09. децембар

Посета овом сајму туризма, где су се на заједничком штанду представили МК MOUNTAIN RESORT, Спеијална болница Меркур Врњачка бања и ТО Нови Пазар.

Укупно утрошено 110.474 динара

2. Студијска путовања

- 28-30. новембар: 13 организатора путовања и 3 новинара, уз подршку TURSAB и Turkish airline, тема: Београд, Сремски Карловци и Нови Сад, а одржана је и радионица са представницима наших туристичких агенција.

3.11. Кина

1. Сајмови и презентације

1.1. COTTM, Пекинг, 18- 20. април

ТОС је заједно са ТО Црне Горе закупио заједнички штанд од 40м², уз слоган „Wild Soul of Europe“ (изведен из WildBeauty и Soulfood), штампан је заједнички лифлет и организована заједничка конференција за новинаре. Заједно са ТОС-ом на штанду је била и агенција GlobMetropolitan. Преведена је брошура „Highlights“ на кинески језик.

Укупно утрошено 1.378.231 динара

1.2. CITM China International Travel Mart, Шангај, 14-18. новембар

Сајам туризма CITM 2012 се одржава сваке друге године у Шангају. Простире се на 57.500 м², присутно 2000 излагача из више од 100 земаља и регија.

ТОС је закупила изложбени простор од 9 м² на којем је графикама приказана туристичка понуда Србије.

Укупно утрошено 581.242 динара

2. Студијска путовања

-06-08 октобар: Прва званична група од 25 туристичких радника, тема: упознавање са туристичком понудом Србије и региона

- 14-21 октобар: 1 новинар,

- 20-25 новембар: Хонг Конг – Кина, 6 организатора путовања (у сарадњи са QatarAirways-ом)

- 27 новембар – 02. децембар: Хонг КонгКина, 7 новинара

3. Разно

- 01. август: Кина, интервју, Радио CRI

- 07. октобар: Кина, интервју, CCTV и XINHUA

-20 децембар, ТОС-у додељена награда Life Style магазина из Кине, (водећи те врсте у Кини) за једну од најперспективнијих дестинација у 2013. години

4. Остало

Ангажована ПР/маркетиншка агенција „AzureGlobal“ са седиштем у Шангају и Пекингу.

3.12. Сједињене Америчке Државе

1. Сајмови и презентације

1.1. Конференција за новинаре, Вашингтон, 03. мај

У просторијама Амбасаде Републике Србије одржана је Конференција за новинаре ТОС-а. Од Туристичке организације Немачке добијена је листа са контактима новинара који прате туризам у Вашингтону и околини. На основу ове листе, Амбасада је упутила заједничку позивницу Амбасаде и ТОС-а за конференцију. Поред америчких, позвани су и представници српских медија акредитованих у Америци, представници Светске банке и програм Voice of America за Србију. Презентацију је одржала директор ТОС-а, гђа Гордана Пламенац. Приказан је филм Soulfood Serbia.

Укупно утрошено 1.240.183 динара

1.2. Манифестација Passport DC, Вашингтон, 05. мај

ТОС је заједно са Амбасадом Републике Србије организовао презентацију у оквиру ове манифестације у којој, током једног дана, велики број амбасада (ове године 54), у Вашингтону, отвара своја врата за публику у циљу промоције културе и културног туризма сваке од земаља. ТОС је овим поводом организовао следеће: дистрибуцију туристичког информативно-пропагандног материјала, уређење дворишта Амбасаде – изложбена поставка постера са мотивима туристичке понуде Србије, целодневно приказивање туристичког филма SoulfoodSerbia, дегустација хране и пића из Србије, музички програм – цез оркестар „Марко Ђорђевић и СВЕТИ“ из Њујорка и фолклорни ансамбл (дечји и први ансамбл) културно уметничког друштва из Вашингтона, као и хор Србијана (изворне народне песме из Србије).

Укупно утрошено 1.127.453 динара

3.13. Јапан

1. Сајмови и презентације

1.1. Међународни сајм туризма JATA WTF 2012, Токио, 20-23. септембар

Овај сајам је највећи у Азији и сваке године привлачи све већи број и учесника и посетилаца. Како имамо одличне резултате са јапанског тржишта (повећање ноћења у 2011. години 8% а у 2012. години чак 55%).

За потребе представљања ТОС је закупио штанд минималне величине од 9м². Поред ТОС-а на штанду се представио и Rapomatic, организатор путовања из Београда који је врло активан на азијском тржишту. Направљено је више нових и корисних контаката са организаторима путовања.

Укупно утрошено 1.151.398 динара

4. Промоција у земљама региона

4.1. Мађарска

1. Сајмови и презентације

1.1. Међународни Сајам туризма UTAZAS, Будимпешта, 01-04. март

Носилац представљања Србије био је Покрајински секретаријат за привреду Војводине. Поред Туристичке организације Србије, Београда и Војводине, учеснице су биле и локалне туристичке организације из Војводине.

Трећи дан Сајма на штанду је одржана Конференција за новинаре.

Укупно утрошено 237.147 динара

1.2. Солнок фестивал, 07-09. септембра

Србија је била почасни гост и представљене су туристичке могућности и гастрономија Србије, кроз презентацију, промотивне материјале и текстове у медијима

2. Студијска путовања

- 07-10. мај: 5 новинара и телевизијска станица DUNA TELEVISION; тема: култура, city-break понуду, природне атракције, винске и гастрономске туре.

Укупно утрошено 591.723 динара

4.2. Словенија

1. Сајмови и презентације

1.1 .Међународни сајам туризма „Alpe-Adria“, Љубљана, 26-29. јануар

На заједничком штанду представиле су се и Туристичка организација Војводине, Београда, Смедерево, Стара Пазова, Нови Сад, Жабал, Сремски Карловци, Сента, Мали Иђош, Вршац, Озаци и Шид, као и хотел „Норцев“ Иришки венац, Парк Палић и Кластер здравственог туризма Војводине..

Укупно утрошено 1.767.022 динара

2.1.Промоција „Soulfood“, Љубљана, 19. мај

У оквиру кампање „SoulfoodSrbija – Храна са душом“ ТОС је организовао промоцију гастрономске понуде Србије у Љубљани – клуб „Неботичник“. Одржана је кратка презентација о туристичкој понуди Србије са нагласком на гастрономску понуду Србије и емитован 12-минутни филм „Soulfood Србија“. На промоцији је свирао бенд Владимира Маричића.

Укупно утрошено 411.097 динара

2. Студијска путовања

- 11-15. октобар: 3 новинара и 3 организатора путовања. Током боравка у Србији представници медија и организатора путовања имали су прилику да обиђу и упознају се са туристичком понудом Аранђеловца, Опленца, Ниша, Зајечара, Кладова, Неготина, Мајданпека, Виминацијума.

Укупно утрошено 523.000,00 динара

3. Оглашавања

- Посебан додаток „Србија“ у издању дневног листа „Вечер“ (две стране+интервју)

Укупно утрошено 120.000,00 динара

- Ривија „Хоризонт“ (две стране)

Укупно утрошено 120.000 динара

- Ривија „Норла“

Укупно утрошено 120.000 динара

Хрватска

1. Сајмови и презентације

Сајам туризма CroTOUR, Загреб, 9-12. мај

ТОС се представила на штанду од 40 м2 заједно са Туристичком организацијом Београда, Војводине и Зрењанина.

Хрватском туристичком тржишту представљена је целина туристичке понуде Србије, са акцентом на промоцији туристичких производа: фестивали, путеви културе, природа Србије – активан одмор и Дунав; кратак одмор у градовима.

Посебна пажња посвећена је промоцији гастрономске понуде Србије која је главна тема у оквиру промотивне кампање ТОС-а у 2012. години.

Укупно утрошено: 760.651,00динара

Трећи међународни конгрес о руралном туризму, Осјек, Хрватска, 23-25.мај

У оквиру Програма конгреса, кроз пет секција, представљен је рурални туризам у региону, и одржан округли сто "Како видиш европски рурални туризам". Србија се представила кроз две презентације "Рурални туризам у туристичкој понуди Србије" и "Дечији и омладински образовни туризам у руралним областима".

Укупно утрошено 13,904 динара

Босна и Херцеговина

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма "Данитуризма", Сарајево, 28-31. март

Туристичком тржишту Босне и Херцеговине представљена је целина туристичке понуде Србије, са акцентом на промоцији туристичких производа: фестивали; путеви културе, природа Србије – активан одмор и Дунав, кратак одмор у градовима. Посебна пажња посвећена је промоцији гастрономске понуде Србије која је главна тема у оквиру промотивне кампање ТОС-а у 2012. години.

Укупно утрошено: 608.002,00 динара

1.1. Међународни сајам туризма и угоститељства „ЛОРИМЕС“, 08-11.11.2012., Бања Лука

Туристичка организација Србије представила се на изложбеном простору величине 40 м² заједно са туристичким организацијама Војводине, Регије Западна Србија, општине Шид, Крагујевца, Златибора и Жабља.

Тржишту Босне и Херцеговине представљена је целокупна туристичка понуда Србије, са посебним акцентом на понуду градова, активног одмора, гастрономије, културног наслеђа Србије.

Укупно утрошено 383.441,00 динара

Међународна конференција о руралном туризму, Добој, Петрово, Босна и Херцеговина. 26.-27. јун

Организатор конференције било је Министарство трговине и туризма Републике Српске, Туристичка организација Добој и Туристичка организација Петрово уз подршку институција из Хрватске, Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе. Тема конференције "Рурални туризам у региону - примери добре праксе".

Рурални туризам у Србији представљен је кроз презентације "Рурални туризам у Србији и подстицајне мере развоја у заштићеним подручјима" и "Рурални туризам у туристичкој понуди Србије".

Укупно утрошено 9328 динара

4.5. Црна Гора

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма „Метубес“, Будва, 19.- 21. април

ТОС је закупио изложбени простор-штанг величине 30м². Поред Туристичке организације Србије, на заједничком штанду су се представили Туристичка организација Војводине, Регије Западна Србија, Београда и Новог Сада.

Другог дана Сајма METUBES, одржана је додела признања, на којој је штанг Туристичке организације Србије освојио је Специјално признање – „ЕхроТrophy“.

На Фестивалу комуникације, одмора и разоноде „FORFEST“ који је одржан од 19. до 21. априла у „Splendid Conference&Spa Resort“ у Бечићима, Туристичка организација Србије освојила је Другу награду жирија у категорији „ТВ и Филм“ - „Путовања, превоз, туризам“ за промотивни филм “SoulfoodSerbia“.

Укупно утрошено 397.257 динара

4.6. Македонија

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма "СКОПЈЕ ТРАВЕЛ МАРКЕТ", Скопље, од 24. до 28. априла

Македонском туристичком тржишту представљена је целина туристичке понуде Србије, са акцентом на промоцији туристичких производа: фестивали; путеви културе, природа Србије – активан одмор и Дунав; кратак одмор у градовима, средњовековно културно наслеђе. Посебна пажња посвећена је промоцији гастрономске понуде Србије која је главна тема у оквиру промотивне кампање ТОС-а у 2012. години.

Укупно утрошено 450.000,00 динара

4.7. Бугарска

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма Holiday&Spa Ехро, Софија, 16.-18. фебруар

ТОС се представио на штанду од 36 м2 заједно са Туристичком организацијом Београда, Ниша, Димитровграда и Сокобања и Пролом Бањом. Бугарском туристичком тржишту представљена је целина туристичке понуде Србије. Посебна пажња посвећена је промоцији гастрономске понуде Србије која је главна тема у оквиру промотивне кампање ТОС-а у 2012. години.

Укупно утрошено 382.808. динара

1.2. Сајам "Зеленидани", Софија, 20. - 22. април

Поред ТОС-а на заједничком штанду-шатору од 25 м2 представили су се и Туристичка организација Београда, Ниша и Димитровграда.

У ресторану "Мали Београд" у Софији, организована је презентација за представнике бугарских медија и туристичких агенција.. Аутентичности доживљаја и атмосфере која се може доживети у Србији допринео је оркестар Дејана Петровића.

Укупно утрошено 463.169 динара

4.8. Румунија

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма ТТР, Букурешт, 15.-18. март

Закупљен је изложбени простор од 30 м2. На штанду су се поред ТОС представили и Туристичка организација Војводине и Београда, Атомска Бања „Горња Трепча“ и хотел „Јуниор“ Брзеће.

Укупно утрошено 767.868 динара

4.9. Грчка

1. Студијска путовања

- 26.-29. април: у сарадњи са Амбасадом Србије у Атини и ХАТА – Удружење грчких туристичких агенција и грчком националном авиокомпанијом – Olympic Airways, 3 новинара и 6 организатора путовања: тема: туристичка понуда Београда и Новог Сада; организована радионица у просторијама ТОС-а уз учешће домаћих организатора путовања.

Укупно утрошено 684.455 динара

IX Сарадња са међународним организацијама

У протеклом периоду, ТОС је као члан, учествовао у раду међународних организација из области туризма и то:

1. Европска туристичка комисија (European Travel Commission);
2. Дунавска туристичка комисија (Danube Travel Commission);
3. RDA –Европско удружење туристичких аутобуских организатора путовања;
4. Transromanica –Асоцијација земаља чланица пута културе;
5. International Congress and Conference Association ICCA;
6. Meeting Professionals International MPI;
7. Destination Marketing Association International DMAI;

1. Европска туристичка комисија

- Састанак Одбора директора Европске туристичке комисије, Брисел, 16. јануар
- Састанак Одбора директора и Генерална Скупштина Европске туристичке комисије, Луцерн, 24. април
- Ванредни састанак Борда директора Европске туристичке комисије, Брисел, 30. август
- Састанак Одбора директора и Генерална Скупштина Европске туристичке комисије, Мадрид, 03-04. октобар
- Ванредни састанак Одбора директора Европске туристичке комисије, Лондон, 05. новембар

2. Дунавска туристичка комисија

ТОС је након учешћа на генералним скупштинама (први део је одржан у децембру 2011, други у јануару 2012, а ванредно заседање мају 2012. године у Бечу, Аустрија) и анализе пословања односно постигнутих резултата предходног периода донео одлуку о иступању из Дунавске туристичке комисије (ДТЦ). О томе је писаним путем обавестио све надлежне инстанце. Измирене су све обавезе за текућу годину ка ДТЦ, а чланство престаје од наредне године, односно од 01. јануара 2013. године. Иако са статусом организације која иступа из ДТЦ, ТОС се одазвао позиву ДТЦ и узео учешћа на још два састанка и једној презентацији намењену новинарима и представницима туристичке индустрије у Аустрији, а која се одржавала на броду *Viking*.

Укупно утрошено 559.120 динара

X Конгреси биро Србије

I Активности на домаћем тржишту

1. Сајмови и туристичке манифестације у земљи

1.1. Међународни сајам туризма ИФТ Београд, 23. – 26. фебруар
- Конгресни биро Србије се представио у оквиру штанда ТОС-а.
- Одржан је годишњи скуп конгресне индустрије, 24. фебруара

1.2. Сајам туризма у Новом Саду - ЛОРИСТ
-Одржан је Дан асоцијација, 28. септембра

2. Оглашавање и промоција у домаћим медијима

Активности се везују за сарадњу са домаћим специјализованим часописима и емисијама.

- 2.1. „SEE BTM” – домаћи магазин који се бави конгресним туризмом у региону.
- 2.2. „SEE MICE” - домаћи водич који представља конгресне капацитете у региону.
- 2.3. „Fly Travel” – часопис о цивилном ваздухопловству, путовањима и туризму, намењен широј публици и пословним клијентима.
- 2.4. „Привредни преглед” – часопис намењен пословној публици.
- 2.5. „Belguest” – магазин намењен посетиоцима Србије и Београда.
- 2.6. „Хотел” – магазин намењен хотелијерској инсутрији.
- 2.7. „Safe & Bar” – специјализован часопис за угоститељство.
- 2.8. „Пословна жена” – магазин намењен женској пословној публици.
- 2.9. „Књига утисака” – емисија о туризму која се емитује на РТС 2.
- 2.10 „Тачно у 1” – забавна емисија на телевизији Прва

Укупно утрошено: сви прилози су били бесплатни

3. Организација догађаја у земљи

Конгресни биро Србије је оперативно реализовао догађаје:

3.1. „Бегутекоп – Европска школа патологије” - у периоду од 19. до 21. априла.
У корист ТОС је наплаћен износ од 160.000 динара.

3.2. „Трећи туристички форум Вршац” - у периоду 04. – 07. априла.

4. Посебне презентације, конференције и радионице у земљи

Конгресни биро је реализовао презентације и предавања о својим активностима и активностима ТОС на радионицама и конференцијама:

4.1. Трећи туристички форум, 4. – 7. априла, Вршац

4.2. Такмичења новинара скијаша, 4. – 8. априла, Стара планина

4.3. Састанак Конгресне индустрије Златибора, 4. мај

4.4. „SEPCO meeting“ – 29. август, Конгресни биро је био домаћин иницијалног састанка професионалних организатора догађаја из Словеније, Хрватске, Србије и Црне Горе.

4.5. „INSIDE“ – у периоду 30. – 31. август, Конгресни биро је био организатор конференције о коришћење савремене технологије и нових медија у MICE индустрији.
Укупно утрошено: 85.000 динара

4.6. Конгресни биро је учествовао у представљању ДМО модела за регион Западне Србије, 14. септембра, на Златибору.

4.8. Медитеранео Фестивал, предавање на тему „Креирања туристичког производа – пример винског туризма“, 24. – 25. новембар у Београду.

4.8. Састанак професионалних организатора конгреса и годишњи коктел конгресне индустрије – 20. децембар у хотелу Хајат.

II Активности на међународном тржишту

Највећи део својих активности Конгресни биро усмерава ка међународном тржишту у циљу привлачења корпоративних клијената и асоцијација да своје скупове организују у Србији. Сви контакти се, на основу унапред припремљеног упитника, уносе у базу података што омогућава праћење односа са клијентима.

5. Учешће на међународним сајмовима конгресног туризма

5.1. „Conventa“ – Љубљана, 18. – 19. јануар. Током свечане вечере Милош Миловановић је примио награду „Meeting Stars Award – Personality of the Year 2011“.
Укупно утрошено: 341.985 динара

5.2. „MICE Pro“ – Букурешт, 16. – 17. март.
Укупно утрошено: 14.175 динара

5.3. „IMEX“ – Франкфурт, 22. – 24. мај. У току Свечане вечере, директорка ТОС Гордана Пламенац је добила награду IMEX Academy Award за допринос развоју конгресне индустрије у свету.
Укупно утрошено 6.644.400 динара

5.4. „BTC“ – Римини, 21. -22. јун.
Укупно утрошено 493.810 динара

5.5. „IMEX America“ – Лас Вегас, 09. – 12. октобар
Укупно утрошено: 1.632.507 динара

5.6. „EIVTM“ – Барселона, 27. – 29. новембар
Укупно утрошено: 6.967.586 динара

Назив сајма	Датум	Место	Утрошено
Conventa	18. – 19. 01	Љубљана, Словенија	341.985
MICE Pro	16. – 17. 03	Букурешт, Румунија	14.175
IMEX	22. – 24. 05	Франкфурт, Немачка	6.644.400
ВТС	21. -22. 06	Римини, Италија	493.810
IMEX America	09.-12.10	Лас Вегас, САД	1.632.507
EIVTM	27.-29.11	Барселона, Шпанија	6.967.586

6. Посебне презентације, конференције и радионице у иностранству из области конгресног туризма:

6.1. „Travel Zoom“, Блед, 20. -23. март.
Укупно утрошено: 48.600 динара

6.2. „MICE Pro“ – Брашов, 19. – 20. август,
Укупно утрошено: 12.630 динара

6.3. „ICCA Central European Chapter Meeting” – Дизелдроф, 20. – 25. Август
Укупно утрошено: 112.912 динара

6.4. “ICCA World Congress” – Порто Рико, 19. – 25. Октобар
Укупно утрошено: 344.660 динара

6.5. Посебне презентације у иностранству од стране домаћих асоцијација уз подршку конгресног бироа у процесу подношења кандидатура

У претходном периоду су више пута презентоване кандидатуре Србије као потенцијалне дестинације за организацију конгреса и скупова у наредном периоду. Од укупног броја предатих кандидатура обављене су презентације следећим асоцијацијама, а у појединим случајевима је ТОС сносио одређени део трошкова промоције:

Сврха	Циљ	Место	Датум	Утрошено
Презентација дестинације	Европско удружење дерматовенеролога	Верона	5.-7. јун	Промо торбице, 16.500 дин
Презентација дестинације	Светска асоцијација чврстог отпада	Копенхаген	17-19. април	-
Презентација дестинације	Европски венозни форум	Фиренца	28 – 30. јун	5.000 динара, промо флајери
Презентација дестинације	Европска асоцијација социјалних антрополога	Париз	10 – 13. јул	2.000 динара, сувенири,

7. Организовање студијских путовања за организаторе конгреса, пословних и инсентив путовања

Сврха	Циљ	Датум	Утрошено
Инспекција дестинације	Кандидатура за конгрес Европског удружења дерматовенеролога	17-19. април	40.000
Инспекција дестинације	Организација састанака Светске туристичка организација	17-20 децембар	15.000
Инспекција дестинације	Кандидатура за конгрес Европске дизајн асоцијације	5 – 7 новембар	40.000
Инспекција дестинације	Кандидатура за корпоративни догађај	12 – 14 децембар	

8. Сарадња са међународним медијима:

8.1. „Cat Publication” – Водећи европски магазин у конгресној и инсентив индустрији.
Укупно утрошено: 454.758 динара

8.2. „СIМ” – Водећи европски магазин у конгресној и инсентив индустрији.
Укупно утрошено: 404.735 динара

8.3. „НQ“– часопис специјализован за тржиште асоцијације и намењен административним канцеларијама асоцијација у Бриселу.
Укупно утрошено: 341.069 динара

8.4. „ТW“ – специјализовани часопис на немачком тржишту.
Укупно утрошено: 266.317 динара

8.5. „Association Planner“ – Сајт специјализован за тржиште асоцијација
Укупно утрошено: 39.791 динара

9. Информисање и односи с јавношћу

9.1. Ажурирање интернет презентације Конгресног бироа

9.2. Креирање и ажурирање профила Конгресног бироа на социјалним мрежама

9.3. Одржавање и ажурирање базе података
Укупно утрошено 93.600

9.4. Ажурирање мобилне апликација „Serbia Destination“
Конгресни биро Србије је за креирање мобилна апликације добио награду за допринос развоју електронског пословања у Србији на националној конференцији о електронском пословању, Е – трговина, која је одржана у периоду од 27. до 29. априла на Палићу.

10. Сарадња са органима и организацијама на домаћем и међународном тржишту

10.1. У оквиру програма „Подршка спровођењу Националне стратегије развоја туризма“ – током претходног периода, представник Конгресног бироа је одређен да представља ТОС.

10.2 . У оквиру програма „Дунавске културне руте“ – представник Конгресног бироа се бави пословима управљања пројектом испред ТОС.

10.3. Конгресни биро Србије сарађује са асоцијацијама у циљу подношења кандидатура за организацију међународних скупова у Србији.

У вези са тим, у претходном периоду су поднете кандидатуре за организацију њихових међународних скупова следећим асоцијацијама:

- Европско удружење дерматовенеролога (European Association of Dermatology Venereology), у процесу кандидовања за симпозијум 2014. године – 2.000 делегата - добијено
- Светска асоцијација чврстог отпада (International Solid Waste Association - ISWA) - у процесу кандидовања за Светски конгрес за 2016. годину – 700 делегата – добијено
- Европска семенарска асоцијација (European Seed Association - ESA) - у процесу кандидовања за Светски конгрес за 2014. годину – 1.000 делегата – у процесу
- Европски савет за ресусцитацију (European Resuscitation Council) - у процесу кандидовања за Европски конгрес за 2014. годину – 1.000 делегата – у процесу
- Европско удружење херниолога (European Hernia Association - ЕНА) – у процесу кандидовања за 2017. годину – 800 делегата – у процесу
- Светска федерација асоцијација туристичких водича (World Federation of Tourist Guide Association - WFTGA) у процесу кандидовања за Светску конференцију за 2014. годину – 300 делегата – изгубили кандидатуру за 2014.
- Европска асоцијација тироидне жлезде (European Thyroid Association - ЕТА) - у процесу кандидовања за Европски конгрес за 2015. годину – 1.500 делегата – у процесу
- Европска асоцијација социјалних антрополога ((European Association of Social Anthropologists - ЕАСА) - у процесу кандидовања за Европски конгрес за 2015. годину – 1.500 делегата – изгубили кандидатуру
- Извршни савет Светске туристичке организације за 2013. годину- добијено
- Fusion Conferences Unlimited – у процесу кандидовања за Европски конгрес за 2013. годину – 1.000 делегата – у процесу
- Европска асоцијација за бробру проитв рака (European Cancer Association)- у процесу кандидовања за Европски конгрес за 2014. годину – 600 делегата – изгубили кандидатуру
- Европска асоцијација за истраживања о јетри (European Association for the Study of the Liver) - у процесу кандидовања за Европски конгрес за 2015. Годину – 700 делегата – у процесу
- Европска асоцијација за васкуларну хирургију (European Vascular Surgery Association) - у процесу кандидовања за Европски конгрес за 2017. годину – 700 делегата – у процесу

10.4. Своје основне функције конгресни биро остварује кроз чланства у међународним организацијама

- Destination Marketing Association International (DMAI), чланарина износи 40.170 динара.
- International Congress and Convention Association (ICCA), чланирану у износу 317.975 динара је платило Министарство економије и регионалног развоја – Сектор за туризам.

11. Координација активности локалних туристичких организација и подршка програмима локалних туристичких организација и представницима МИСЕ понуде у организовању конгреса и догађаја.

Конгресни биро Србије је у оквиру ове активности пружао подршку и у процесу истицања кандидатура или организације конгреса за читав низ међународних скупова.

- Европска скупштина Post Europe
- Међународни сусрет удружења студената пејзажне архитектуре ЕЛАСА
- Међународни еуромедитерански конгрес географа „Управљање водним ресурсима“
- Регионална конференција европске маркетинг асоцијације
- Међународни конгрес студената медицине
- Евроафрички конгрес удружења хирурга
- Европски конгрес фелболога
- Конгрес географа Србије
- Делегације Министарства здравља
- Међународни конгрес шумарства
- Међународни конгрес кардиолога
- Међународни конгрес радио аматера
- Међународно такмичење за избор Мис туризма
- Међународни семинар Млади амбасадори помирења
- Међународна конференција студената медицине
- Међународни семинар студената медицине
- Европска конференција студената инжењерства и менаџмента
- Међународни фестивал београдских интернационалних игара
- Међународни конгрес кардиолога
- Европски конгрес електроинжењера
- Међународна студентска размена у организацији АЕГЕ
- Конгрес српске дијаспоре
- Конгрес анестезиолога и интензивиста Србије
- Конгрес федерације винских редова
- Конгрес патолога и цитолога Србије
- Европски конгрес анестезиолога

12. Издавачка делатност

12.1. Facebook и интернет игрице

Конгресни биро Србије је креирао прве видео игрице које се играју преко социјалних мрежа и интернета, а намењене су потенцијалним клијентима који на забаван начин треба да науче о Србији као туристичкој и конгресној дестинацији.

Укупно утрошено: 330.000 динара

13. Едукација

Конгресни биро је организовао тренинге за конгресну индустрију Србије са темама које одговарају међународно признатим стандардима Тренинг је организован током два дана и окупио је 15 партнера из индустрије.

Укупно утрошено: 110.000 динара

Укупно наплаћено у корист ТОС: 110.000 динара

XI Јавне набавке и уговори

Спроведено је укупно 17 поступака јавних набавки, од чега један отворен поступак и 16 поступака јавних набавки мале вредности.

У 2012. години, закључивани су ауторски уговори за откуп фотографија, израду текстова, преводе текстова и др. и уговори о делу за ангажовање консултаната за рад на пројектима, лица за пружање специјализованих услуга, стручна и техничка помоћ у време одржавања сајмова, конференција за штампу.

XII Плате и накнаде

Број стално запослених у 2012. години износио је 35 радника.

Просечна нето плата запослених у ТОС, у 2012. години, износила је 61.975,00 динара.

Нето плата директора је 165.995,64 динара и усклађена је са Законом о утврђивању максималне зараде у јавном сектору.

Накнада за председнике Управног и Надзорног одбора износила је 44.838 динара.

Накнада за чланове Управног и Надзорног одбора износила је 37.365 динара.

Један члан Управног одбора не прима накнаду.

ИЗВРШЕЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СРБИЈЕ ЗА ПЕРИОД 01.01. - 31.12.2012. ГОДИНЕ

Приходи

Рачу н	ОПИС	План 2012.	Извршење 2012.	Инд екс
1	2	3	4	4/3
602	Приходи од продаје робе	642.675	644.999	100
612	Приходи од услуга	373.815	422.280	113
6400	Приходи из буџета-субвенције 451	315.000.000	315.000.000	100
6401	Пренети приходи из претходне године	33.363.269	33.363.269	100
641	Приходи од донација	23.266.534	23.685.430	102
650	Приходи од изнајмљивања пословног простора	631.304	652.032	103
659	Приходи од заједничког наступа на сајмовима у иностранству	22.578.000	23.952.132	106
662 и 663	Финансијски приходи, камате и позитивна курсна разлика код плаћања према иностранству	880.820	968.286	110
679	Остали приходи - приходи од смањења обавеза према добављачима и приходи од рефакције ПДВ-а из иностранства	1.422.746.	1.709.139	120
	Укупно приходи	398.159.163	400.397.567	100

Расходи

Конто	ОПИС	План 2012.	Извршење 2012.	Авансна плаћања (преузете обавезе)	Ин де кс
1	2	3	4	5	(4+5) /3
501	Набавна вредност продате трговачке робе	610.000	516.218		85
51	Трошкови материјала				
512	Трошкови осталог материјала (режијског)	1.290.000	994.171	50.771	81
513	Трошкови горива	2.430.000	2.092.033		86
	Укупно трошкови материјала	3.720.000	3.086.204	50.771	84
52	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи				
520	Трошкови зарада – брutto 1	36.344.695	35.612.036		98
521	Трошкови доприноса на терет послодавца	6.505.701	6.365.965		98
522	Трошкови накнада по уговорима о делу	8.358.000	8.260.569		99
523	Трошкови накнада по ауторским уговорима	2.800.000	2.786.118		100
5261	Трошкови накнада за чланове Управног и Надзорног одбора	4.997.006	4.996.992		100
529	Остали лични расходи и накнаде - службена путовања	29.255.146	26.395.074	2.821.930	100
	Укупно трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	88.260.548	84.416.754	2.821.930	99
540	Трошкови	3.500.000	3.474.143		99

	амортизације и резервисања				
53 и 55	Остали пословни расходи				
530	Трошкови израде по учинку - издавачка делатност	16.050.472	12.937.800		81
531	Трошкови транспортних услуга и телекомуникација	4.816.989	4.630.885	62.711	97
532	Трошкови услуга одржавања	2.346.172	2.322.932		99
534	Трошкови сајмова				
5341	Сајмови у иностранству ОПШТИ ТУРИСТИЧКИ САЈМОВИ	86.666.436	62.302.318	24.364.118	100
5342	Сајмови у иностранству КОНГРЕСНИ БИРО	16.884.359	16.626.794	253.104	100
5342	Сајмови у земљи	7.743.727	5.645.912	2.061.894	100
	<i>Укупно трошкови сајмова</i>	<i>111.294.522</i>	<i>84.575.024</i>	<i>26.679.116</i>	<i>100</i>
539	Остале производне услуге				
53900	Трошкови манифестација у земљи	85.000	73.618		87
539100	Постери за сајмове, манифестације и остале догађаје	850.000	721.627	62.013	92
53911	Ангажовање ПР агенција за промоцију на иностранству	39.494.598	37.879.403		96
53921	Оглашавање у иностраним медијима	9.190.000	2.526.399	6.555.123	100
53922	Оглашавање у домаћим медијима	13.777.501	9.150.933	4.625.737	100

5393	Остали пословни расходи	1.550.000	1.547.219		100
5394	Организовање студијских путовања новинара и туроператора	15.576.570	11.849.366	2.420.291	92
5395	Покровитељства и подршка локалним ТО, непрофитним организацијама, невладином сектору, привредним друштвима која се баве туризмом	2.641.949	2.641.886		100
5396	Промотивни материјал	5.726.929	5.643.421	79.993	100
5397	Конференције, радионице, интернет презентације	33.271.604	6.885.903	26.338.955	100
5398	Рекламни филм	3.325.000	3.100.000		93
5399	Трошкови условљених донација	19.300.634	19.297.300		100
550	Трошкови непроизводних услуга	3.291.049	3.284.316		100
551	Трошкови репрезентације	7.470.980	7.076.194	394.786	100
552	Трошкови осигурања	370.000	264.101		71
553	Трошкови платног промета	1.132.249	1.078.562		95
554	Трошкови чланарина у међународним асоцијацијама	1.929.390	1.829.390	72.537	99
555	Трошкови пореза	739.139	699.189		95
559	Остали нематеријални трошкови	790.000	698.525	50.835	95
53999	Неискоришћена средства 2011	2.020.997	2.020.997		100
	Укупно остали пословни расходи	297.041.744	222.734.990	67.342.097	98
56	Финансијски расходи	3.698.611	3.693.021		100
57	Остали расходи	1.328.260	1.287.505		97
	Укупно расходи	398.159.163	319.208.835	70.214.798	98

Разлику између прихода и расхода у износу од 81.188.732 динара ТОС је искористио за авансно плаћање рачуна у 2012.години који се односе на 2013 годину. Преглед по позицијама авансних плаћања и преузетих обавеза налази се у „колони 5“ табеле расхода.

Председник Управног одбора
Бојан Зечевић